

FEN BİLİMLERİ KONU ÖZETLERİ

7

Ünite: İnsanda Büyüme , Üreme Ve Gelişme

Konu : Hücre Bölünmesi

Mitoz Bölünme ve Evreleri

HÜCRE BÖLÜNMESİ

Hücreler Bölünürse Ne Olur?

.....
.....

Bir hücrenin yeterli olgunluğa eriştikten sonra bölünerek yeni hücreler meydana getirmesine **hücre bölünmesi** denir.

Hücreler Niçin Bölünür?

Canlılarda büyüme , üreme , gelişme , yıpranan kısımların onarılması veya yenilenmesi gibi olaylar hücre bölünmesi ile gerçekleşir.

Hücre Bölünmesi İki Şekilde Gerçekleşir?

- 1- .....
- 2- .....

Mitoz Bölünme :

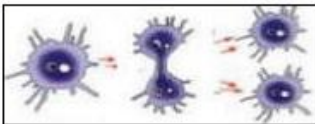
- Tek hücrelilerde üremeyi sağlar. ....
- Eşeysiz Üremeyi** sağlar. *Bazı çok hücrelilerde eşeysiz olarak üreyebilir.* .....
- Canlının büyüüp gelişmesini sağlar. ....
- Yaralanan dokuların onarılmasını sağlar. ....
- Kopan bazı organların kendini yenilemesini sağlar. ....

Mayoz Bölünme:

- Çok hücrelilerde **üreme ana hücrelerinden** üreme hücrelerinin (....., ...) oluşmasını sağlar. (*Sadece üreme ana hücrelerinde görülür*) **Eşeyli Üremeyi sağlar.**
- Tür içerisinde kromozom sayısının sabit kalmasını sağlar. ....
- Canlılarda farklılaşmayı sağlar. ....

Her canlı anne ve babasına benzer, ancak tıpatıp aynısı değildir.

MİTOZ BÖLÜNME

Tek hücrelilerde üremeyi sağlar.

Canlının **büyüüp gelişmesini** sağlar.

Yaraların iyileşmesini (doku onarımını) sağlar.

Kopan bazı organların kendini **yenilemesini** sağlar.

Örnekler: Tırnakların ve saçların uzaması, bitkilerin büyüüp gelişmesi, kesilen veya kırılan dallar yerine yeni dallar oluşması, ...

*Kanserli hücreler de mitoz bölünme ile hızla çoğalırlar. (KontROLSÜZ Hücre Bölünmesi) *

Mitoz Bölünme :

- Mitoz **çekirdek bölünmesi** ile başlayan , birbirini takip eden evrelerden oluşur.
- Bu evreler sırasında önce çekirdek bölünmesi, daha sonra ise **sitoplazma bölünmesi** gerçekleşir.

*Bir hücre bölünerek 2, iki hücre bölünerek 4, dört hücre bölünerek 8 ve bu bölünmenin devamı ile milyonlarca hücre oluşabilir. Çok hücreli canlılar mitoz bölünme ile büyümesini ve gelişimini devam ettirirken; tek hücreli canlılar mitoz ile çoğalmalarını (**eşeysiz üreme**) sağlar.*

Soru : Bir hücre arka arkaya 3 defa mitoz geçirirse, oluşan hücre sayısı kaç olur?

Ünite: İnsanda Büyüme , Üreme Ve Gelişme

Konu : Hücre Bölünmesi

Mitoz Bölünme ve Evreleri

MİTOZ BÖLÜNMENİN EVRELERİ

HAZIRLIK EVRESİ (interfaz)

- Hücre büyüyerek bölünmek için yeterli olgunluğa ulaşır.
- Kalıtsal bilgi (DNA) kendini eşleyerek kopyasını oluşturur.

1. EVRE (PROFAZ- en uzun evre)

- Sentrozomlar kutuplara yerleşir.
- Çekirdek zarı, çekirdek ve çekirdekçik eriyerek kaybolur.
- İğ iplikleri kromozomlara bağlanır.

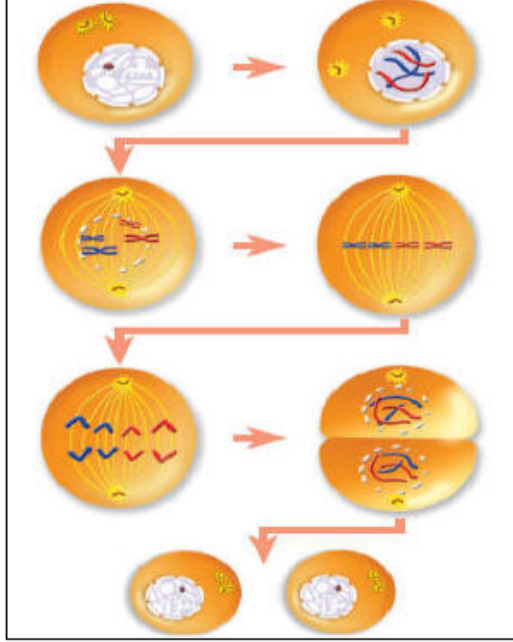
3. EVRE (ANAFAZ)

- Kromozomlar (kardeş kromatidler ayrılarak) iğ iplikleri yardımıyla kutuplara doğru çekilir ve kutuplarda toplanır.

SİTOPLAZMA BÖLÜNMESİ (sitokinez)

- Çekirdekler tamamen oluşmadan önce, hücre bölünerek ana hücre ile aynı kalıtsal özellikte 2 yavru hücre oluşur.

Hayvan Hücresinde Mitoz Bölünme

Profaz - Metafaz - Anafaz - Telofaz

1. EVRE (PROFAZ)

- Sentrozomlar iğ ipliklerini oluştur ve kutuplara doğru hareket eder.
- Çekirdek zarı erimeye başlar .
- Kromatin iplik kısalıp kalınlaşarak kromozomları oluşturur.

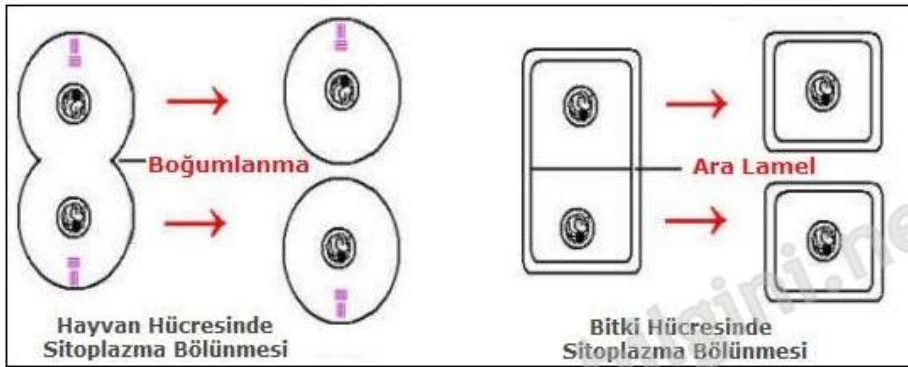
2.EVRE (METAFAZ)

- Kromozomlar hücrenin ortasına (ekvatoruna) yan yana dizilirler.
- Kromozomların mikroskopta en iyi görüldüğü evre bu evredir.

4. EVRE (TELOFAZ)

- Kromozomlar kromatin iplik haline dönüşür.
- Çekirdek ve çekirdek zarı oluşur.
- İğ iplikleri kaybolur.
- Hücre boğumlanarak sitoplazma bölünmesi başlar.
- Evre sonunda bir hücrede iki çekirdek bulunur.

MİTOZ BÖLÜNME

Bitki hücresinde sitoplazma bölünmesi gerçekleşirken hücre boğumlanmaz. Çünkü bitki hücresinde hücre çeperi bulunur.

Bitki hücresinde sitoplazma bölünürken ARA LAMEL oluşur.

Sonuç Olarak ;

Mitoz sonucunda **2 yeni hücre** oluşur.

Oluşan hücreler ana hücre ve birbiri ile **aynı kalıtsal özelliktedir.** (çeşitlilik sağlamaz)

Kromozom sayısı ana hücre ile aynıdır, **değişmez.**

Oluşan hücreler **ana hücreden küçüktür.**

Oluşan hücrelerin **sitoplazma miktarı** (büyüklükleri) ve **organel sayısı** birbirinden farklı olabilir.

Oluşan hücreler yeterli büyüklüğe ulaştıklarında tekrar mitoz ile bölünebilirler.

** Sinir, sperm ve yumurta hücrelerinde mitoz bölünme gerçekleşmez. **